



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 288/2015-57

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2015 v senáte zloženom z predsedu senátu Rudolfa Tkáčika a zo sudkýň Jany Baricovej a Ivetty Macejkovej (sudkyňa spravodajkyňa) v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Ivanom Husárom, Advokátska kancelária, Vojenská 14, Košice, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 384/2013 z 2. decembra 2014, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 533,60 € (slovom päťstotridsaťtri eur a šesťdesiat centov), ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Ivana Husára, Advokátska kancelária, Vojenská 14, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 384/2013 z 2. decembra 2014.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania vedeného na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 250/2011 o určenie vecí patriacich do podielového spoluvlastníctva.

Žalobca sa v označenom konaní domáhal proti sťažovateľke ako žalovanej, ktorá bola v katastri nehnuteľností zapísaná ako výlučný vlastník nehnuteľnosti (bytu nachádzajúceho sa na [REDACTED] v Košiciach), určenia, že predmetný byt vrátane podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a pozemku patrí do podielového spoluvlastníctva účastníkov v podiele 1/2.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 16 C 250/2011 zo 4. decembra 2012 žalobe vyhovel a určil, že predmetný byt patrí do podielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej sťažovateľky v podiele 1/2.

Sťažovateľka v tejto súvislosti uviedla, že okresný súd: *„Vychádzal z toho, že účastníci konania sa bližšie poznali a od roku 2004 žili spolu ako druh a družka. Dňa 23.7.2004 uzavrela iba sama sťažovateľka kúpnu zmluvu na sporný byt na základe ktorej bola ako jediná zapísaná ako výlučná vlastníčka uvedeného bytu v KN. V konaní bolo nesporné, že žalobca sa finančne podieľal na úhrade kúpnej ceny a bol ručiteľom úveru, ktorý sťažovateľka čerpala na kúpu uvedeného bytu. K podaniu žalobného návrhu došlo následne potom, čo sa účastníci konania rozišli a sťažovateľka sa od žalobcu odsťahovala.*

Na základe uvedených skutkových zistení súd prvého stupňa dospel k záveru, že bolo vôľou účastníkov konania založiť podielové spoluvlastníctvo k spornému bytu. Zároveň na podklade uvedeného skutkového zistenia následne súd prvého stupňa bez akéhokoľvek bližšieho právneho zdôvodnenia vychádzal z toho, že účastníci konania sa stali podielovými spoluvlastníkmi sporného bytu aj keď kúpnu zmluvu uzavrela iba sťažovateľka a iba ona bola zapísaná v príslušnom KN zapísaná ako výlučná vlastníčka sporného bytu a neexistovala žiadna písomná zmluva o podielovom spoluvlastníctve ani dohoda o tom, že sťažovateľka v budúcnosti prevedie nejaký podiel k spornej nehnuteľnosti na žalobcu.

Následne sa súd prvého stupňa zaoberal už iba otázkou výšky spoluvlastníckeho podielu žalobcu k spornému bytu kde aplikoval právny názor, že k určeniu výšky spoluvlastníckeho podielu dochádza najčastejšie dohodou spoluvlastníkov. ...“

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 16 C 250/2011 zo 4. decembra 2012 podali sťažovateľka aj žalobca odvolania, o ktorých rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza: *„Z pohľadu právneho posúdenia Krajský súd*

k námietkam sťažovateľky uviedol iba stručne to, že podľa jeho názoru zmluvu o spoluvlastníctve možno uzatvoriť aj samostatne pred predmetným úkonom, keďže pre ňu zákon nevyžaduje žiadnu osobitnú formu, ohľadom výšky spoluvlastníckeho podielu.“

Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 dovolanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 384/2013 z 2. decembra 2014 dovolanie odmietol ako procesne neprípustné. Sťažovateľka uviedla, že označené uznesenie najvyššieho súdu jej bolo doručené 13. januára 2015.

3. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: *„Základným dôvodom podania tejto Ústavnej sťažnosti je najmä tá skutočnosť, že KS Košice vykonal aplikáciu ust. § 46 ods. 2 a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka takým spôsobom, že poprel význam, účel a základné princípy platiace pre vznik podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam a vniesol tak závažný prvok nepredvídateľnosti a právnej neistoty do oblasti nadobúdania podielového spoluvlastníctva pre akýkoľvek subjekt práva... V zmysle predmetného ustanovenia Občianskeho zákonníka je nesporné, že zmluvné prevody nehnuteľností musia mať pod sankciou neplatnosti písomnú formu čo následne povinne skúma aj príslušný katastrálny úrad pri rozhodovaní o návrhoch na povolenie vkladu.*

Neexistuje absolútne žiadny dôvod a ani žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka či iného právneho predpisu ktorý by uvedené pravidlo potrebnosti písomnej zmluvy vylučoval pre nadobúdanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti.

...

Aj keď to nie je v odôvodnení napádaného rozsudku KS Košice výslovne uvedené vychádzal tak KS Košice (ale aj súd prvého stupňa) pri právnom posúdení veci nepochybne z rozsudku NS č. R 16/1983 v zmysle ktorého pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k domu alebo inej stavbe postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb je rozhodujúca dohoda uzavretá medzi nimi o založení spoluvlastníckych vzťahov. Táto dohoda nemusí byť písomná. Nie je potrebné, aby sa v nej účastníci vopred dohodli o veľkosti spoluvlastníckych podielov pred dokončením stavby. Z obsahu dohody musí však byť zrejmé, že účastníci chceli založiť podielové spoluvlastníctvo k stavbe napríklad tým, že veľkosť podielov bude závisieť od miery akou sa jednotliví účastníci dohody pričínili na

postavení stavby. Ak podiely spoluvlastníkov neboli dohodnuté inak, sú rovnaké (ust. §137 ods. 2 OZ).

To, že právny názor úplne najpodstatnejší pre správne posúdenie prejednávaného prípadu vychádza z uvedeného rozhodnutia vyplýva z odôvodnenia rozsudku OS Košice II ako aj z odôvodnenia napádaného rozsudku KS Košice.

V nami prejednávanom prípade však nešlo o takýto spôsob nadobudnutia spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Účastníci konania spoločnou činnosťou nepostavili byt ktorý je predmetom konania a teda v našom prípade nešlo o nadobudnutie vlastníckeho práva k bytu na základe výstavby - teda nešlo o originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva na základe inej právnej skutočnosti. Z uvedeného dôvodu preto ani nebolo možné v súlade s platným právom prejednávaný prípad posudzovať podľa vyššie uvedeného právneho názoru vyplývajúceho z rozhodnutia NS č. R 16/1983. Napriek tejto skutočnosti Krajský súd Košice aplikoval na zistený skutkový stav uvedený právny názor čím došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu celej veci a k popretiu významu a účelu ust. § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

...

Povedané inými slovami napádané rozhodnutie Krajského súdu vychádza z právneho názoru, že neplatí zásada povinnej písomnej zmluvy pre derivatívne nadobudnutie spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prípade zmluvného prevodu nakoľko postačuje ohľadom tejto veci aj ústna dohoda.

Takisto je potrebné uviesť, že napádaný rozsudok Krajského súdu ma nespochybniteľne povahu deklaratórneho rozhodnutia. Teda iba potvrdzuje (deklaruje) už existujúce hmotné práva a povinnosti. Povedané inými slovami spoluvlastnícke právo účastníkov konania k spornému bytu tu podľa názoru súdov existovalo od počiatku (od okamihu uzavretia a následného zavkladovania kúpnej zmluvy do KN) a uvedenú okolnosť Krajský súd Košice v rozsudku iba deklaroval... Aj z tohto pohľadu je napádané rozhodnutie KS Košice ústavne neudržateľné nakoľko je jasné, že platné právo (ust. § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vyžaduje pre nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti zmluvou písomnú formu a preto ak takáto písomná zmluva neexistovala (čo nebolo ani sporné) nemohli súdy deklarovať opak a určiť žalobcu za podielového spoluvlastníka nehnuteľnosti.

...

Vzhľadom na vyššie uvedené je preto podľa názoru sťažovateľky nesporné, že napádané rozhodnutie KS Košice je Ústavnoprávne neudržateľné nakoľko odporuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru a súčasne aj článku 20 ods. 1 Ústavy SR z dôvodu, že:

a) Krajský súd založil svoje rozhodnutie na takom výklade ustanovenia § 46 ods. 2 a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka v zmysle ktorého neplatí zásada povinnej písomnej zmluvy pre derivatívne nadobudnutie spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prípade zmluvného prevodu nakoľko postačuje ohľadom tejto veci aj ústna dohoda čím poprel význam a účel uvedených ustanovení.

b) Napádané rozhodnutie Krajského súdu sa odchyľilo od konštantnej rozhodovacej praxe súdov v identických veciach bez toho aby Krajský súd akýmkoľvek spôsobom vysvetlil prečo v prejednávacom prípade postupoval v rozpore so zaužívanou praxou v dôsledku čoho Krajský súd Košice nekonal v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a z uvedeného dôvodu porušil v konečnom dôsledku aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

c) Napadnuté rozhodnutie Krajského súdu je arbitrárne, nakoľko súd neskúmal a nedával ústavne konformné odpovede na právne a skutkovo relevantné námietky sťažovateľky uvedené počas konania (potrebnosť existencie písomnej zmluvy pre nadobudnutie spoluvlastníctva k nehnuteľnosti derivatívnym spôsobom), pričom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ani jednoznačne zrozumiteľne neuviedol, prečo tak neurobil, čo tiež znamená, že súd jasne a zrozumiteľne neodôvodnil svoje rozhodnutie (viď vyššie judikatúra k bodu 2.2.)

v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru a súčasne aj k porušeniu práva sťažovateľky na vlastníctvo majetku (nakoľko prišla o 1/2 spoluvlastníckeho práva k svojmu bytu) garantovaného článku 20 ods. 1 Ústavy SR.

Identické dôvody a závery platia aj pre napádané uznesenie NS SR nakoľko ani NS SR nezjednal v uvedenom prípade nápravu a to napriek skutočnosti, že jednou zo základných úloh NS SR v podmienkach právneho poriadku SR je nepochybne zabezpečovanie jednotného výkladu práva zo strany súdov nižšieho stupňa. Aj z uvedeného dôvodu právny názor NS prezentovaný v odôvodnení napadaneho uznesenia NS o tom, že

NS SR nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, pred ústavným právom na spravodlivý súdny proces je ústavnoprávne neudržateľný. Len z takýchto formálnych dôvodov nemožno uprednostniť taký výklad práva v dôsledku ktorého sa ponechá v platnosti rozhodnutie ktoré je zjavne neústavné a porušujúce právo na spravodlivý proces ako aj princíp právnej istoty.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj základné právo sťažovateľky na vlastníctvo majetku garantované v článku 20 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu Košice zo dňa 13.06.2013, č. k. 5 Co/82/2013-193 a uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 2.12.2014, č. konania 3 Cdo 384/2013 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 2.12.2014, č. konania 3 Cdo 384/2013 a rozsudok Krajského súdu Košice zo dňa 13.6.2013, č. k. 4 Cob 83/2009-806 (správne má byť č. k. 5 Co/82/2013-193, pozn.) sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu Košice na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR a Krajský súd Košice sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 355,73 € do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

5. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 288/2015-18 z 10. júna 2015 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

6. Na výzvu ústavného súdu sa k predmetu konania pred ústavným súdom vyjadril predseda krajského súdu, ktorý v podaní doručenom ústavnému súdu 24. júla 2015 uviedol: *«Na posúdenie otázky vzniku podielového spoluvlastníctva k veci (aj nehnuteľnej veci, teda aj bytu) je rozhodujúca dohoda medzi nimi (účastníkmi), obsahom ktorej je založenie spoluvlastníckych vzťahov.*

Na uzavretie takejto dohody sa vzťahujú všeobecné ustanovenia § 34 a nasl. OZ o právnych úkonoch. Zákon na jej uzavretie „nepredpisuje“ žiadnu konkrétnu formu, preto môže byť dohoda uskutočnená buď výslovne (za použitia slov) tak, že sa slová prednesú ústne (ústna forma) alebo sa zaznamenajú písomne (písomná forma) alebo tiež iným než výslovným spôsobom (konkludentne), ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, čo chceli účastníci prejavíť (vid' § 35 ods. 1 OZ).

Či už je takýto právny úkon urobený v tej alebo onej forme, na jeho platnosť sa vyžaduje splnenie požiadaviek určitosti a zrozumiteľnosti ustanovených zákonom (vid' § 37 OZ).

Z obsahového hľadiska musí byť z dohody zrejmé, že účastníci tohto právneho úkonu sa aj s prihliadnutím na ďalšie okolnosti vopred dohodli (teda skôr než došlo ku kúpe bytu) na založení podielového spoluvlastníctva k bytu. Ak sa však účastníci dohodli na uvedenej podstate tohto úkonu, teda na tom, že žalobca je podielový spoluvlastník (k) bytu, prípadná absencia ostatných dojednaní, ktoré sa spravidla vyskytujú v dohodách a vzniku podielového spoluvlastníctva k bytu (napr. o výške spoluvlastníckeho podielu, či o spoločnom užívaní bytu) nemá za následok neplatnosť predmetnej dohody (vid' R-NS ČR 22 Cdo 1174/2001).

Aj v ďalšom rozhodnutí NS ČR z 27.8.2003 sp. zn. 22 Cdo 1456/2003 sa konštatuje, že pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k veci (aj nehnuteľnej) je rozhodujúca dohoda uzatvorená medzi účastníkmi o založení spoluvlastníckych vzťahov, ktorá nemusí byť písomná.

Podľa nášho názoru rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti.

Pre objektívne posúdenie ústavnej sťažnosti odporúčame zabezpečiť na nahliadnutie spis Okresného súdu Košice II sp. zn. 16 C 250/2011.»

V závere podania krajský súd oznámil, že súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania.

7. Ústavný súd po prijatí sťažnosti vyzval aj predsedníčku najvyššieho súdu, aby sa vyjadrila k prijatej sťažnosti, ako aj k tomu, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka najvyššieho súdu na výzvu ústavného súdu reagovala podaním zo 16. júla 2015, doručeným ústavnému súdu 27. júla 2015, v ktorom poukázala na zákonom ustanovené podmienky prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) pokiaľ ide o namietanú nepreskúmateľnosť rozhodnutia nižšieho súdu, a v tomto smere poukázala tiež na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu.

Predsedníčka najvyššieho súdu v závere podania uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavnému súdu boli 24. augusta 2015 v predmetnej veci doručené vyjadrenia sťažovateľky, ktoré predložila osobitnými podaniami k vyjadreniu krajského súdu a k vyjadreniu najvyššieho súdu. Uvedenými vyjadreniami sťažovateľka opätovne poukázala na svoje doterajšie tvrdenia a v závere predložila vyčíslenie trov konania.

Sťažovateľka uviedla, že súhlasí s rozhodnutím ústavného súdu bez nariadenia pojednávania.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

13. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

15. Podľa § 46 Občianskeho zákonníka

(1) Písomnú formu musia mať zmluvy o prevodoch nehnuteľností, ako aj iné zmluvy, pre ktoré to vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov.

(2) Pre uzavretie zmluvy písomnou formou stačí, ak dôjde k písomnému návrhu a k jeho písomnému prijatiu. Ak ide o zmluvu o prevode nehnuteľnosti, musia byť prejavy účastníkov na tej istej listine.

16. Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

Podľa § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak sa prevádza nehnuteľná vec na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo vkladom do katastra nehnuteľností podľa osobitných predpisov, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

17. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

20. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

21. Podstatou sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie označených základných práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 384/2013 z 2. decembra 2014.

Sťažovateľka namieta arbitrárnosť rozsudku krajského súdu, ktorý podľa jej názoru nedal odpovede na relevantné námietky sťažovateľky uvedené počas konania, predovšetkým

- ústavne nesúladným spôsobom interpretoval ustanovenia § 46 ods. 2 a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nezaoberal sa zákonnou požiadavkou obligatórnej písomnej formy zmlúv týkajúcich sa prevodu nehnuteľností,

- svoj právny názor o vzniku a platnosti ústnej dohody medzi účastníkmi o vzniku podielového spoluvlastníctva k bytu založil na judikatúre, ktorá sa týkala vzniku podielového spoluvlastníctva k domu alebo inej stavbe postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb, čo však nekorešponduje so skutkovým a právnym stavom v danej veci; krajský súd sa odklonil od konštantnej rozhodovacej praxe súdov v obdobných veciach.

v nepatrnej výške, vzniklo by mu právo na vrátenie vkladu, či na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 Obč. zák., čo však žalobca nikdy netvrdil ani nežiadal a správal sa k nehnuteľnosti ako k aj jemu patriacej. Pritom preukázanie daru finančných prostriedkov v prospech žalovanej od žalobcu nebolo preukázané. Konanie účastníkov konania nepochybne svedčí o ich úmysle založiť podielové spoluvlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti.

O tom, že ide o spoluvlastníctvo svedčia aj svedecké výpovede svedkov...“

Po uvedení stručného obsahu výpovedí svedkov okresný súd uviedol:

„Ďalej sa súd zaoberal otázkou, v akom rozsahu sú účastníci spoluvlastníkmi predmetného bytu. Vychádzal z toho, že k určeniu výšky spoluvlastníckeho podielu dochádza najčastejšie dohodou spoluvlastníkov. Takáto dohoda môže byť súčasťou zmluvy, na základe ktorej pri prevode vlastníctva vzniká podielové spoluvlastníctvo. Zmluvu o spoluvlastníctve však možno uzavrieť aj samostatne pred predmetným úkonom, keďže zákon pre ňu nevyžaduje žiadnu osobitnú formu. Preto môže byť platne uzavretá ústne i konkludentne a nie je potrebné, aby sa jej účastníci vopred dohodli aj o číselnom vyjadrení spoluvlastníckych podielov.

Keďže niet dostatočne presvedčivého dôkazu o obsahu dohody o výške spoluvlastníckych podielov, platí podľa ustanovenia § 137 ods. 2 Obč. zák. právna domnienka, že podiely spoluvlastníkov sú rovnaké.

S poukazom na vyššie uvedené súd žalobe vyhovel a určil, že predmetná nehnuteľnosť patrí do podielového spoluvlastníctva oboch účastníkov konania a to rovným dielom.“

24. Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 16 C 250/2011 zo 4. decembra 2012 a k predmetu v podstatnom uviedol:

„Súd (okresný súd, pozn.) použil správny právny predpis, správne ho i vyložil (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania), takže ani tento odvolací dôvod nie je daný a na vecnej správnosti napadnutého rozsudku, nič nemenia ani skutočnosti uvedené v odvolaní.

K dôvodom uvedeným v rozsudku je treba poznamenať a odvolací súd zdôrazňuje, že zmluvu o spoluvlastníctve možno uzavrieť aj samostatne pred predmetným úkonom, keďže zákon pre ňu nevyžaduje žiadnu osobitnú formu, ohľadne určenia výšky spoluvlastníckeho podielu k predmetnému bytu, lebo nepochybne zistil, že po získaní peňazí z predaja bytu na Humenskej ulici žalobca mal dávať asi 400 000,- Sk a svedkyňa, t.j... - matka žalovanej, mala uviesť v konaní a aj uviedla, že oni dali, t.j. starí rodičia žalovanej 200 000,-Sk, avšak si nepamätala presný dátum a peniaze mali slúžiť ešte na kúpu bytu na Humenskej ulici, túto svedeckú výpoveď nemohol súd akceptovať a ako tendenčnú ju tak aj vyhodnotil. Svedok [REDAKOVANÉ] tiež vypovedal, že byt na [REDAKOVANÉ] predal o znížení hodnotu za milión Sk, jednanie ohľadom kúpnej ceny so žalovanou nerobil, kúpna zmluva znela na meno žalovanej, ale žalobca mu to vysvetľoval tak, že má vo výhľade nájomný byt a nemohol by tento kúpiť, lebo by mu nebol pridelený iný nájomný byt v čase, keď sa uzatvárala kúpno-predajná zmluva, účastníci konania ešte neboli manželia, ale sa chceli brať a práve zháňali byt. Toto v podstate potvrdil, t.j. že ide o spoločný byt aj svedok...

Z uvedeného je zrejmé, že ak neboli ponúknuté iné dôkazy a súd prvého stupňa vyhodnotil dôkazy podľa § 132 O. s. p., už nebolo možné vzhľadom na vykonávanie odvolacieho konania bez opakovania dôkazov zisťovať iný, resp. doteraz nezistený skutkový stav vo veci.

Naopak doteraz zistený skutkový stav má oporu vo vykonaných dôkazoch a iné skutočnosti neboli zistené z obsahu spisu. ...

Odvolacie dôvody tak žalobcu, čo do výroku o náhrade trov konania aj čo do veci samej v odvolaní žalovanej nie sú opodstatnené a nie sú relevantné, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p.“

25. Najvyšší súd v namietanom uznesení sp. zn. 3 Cdo 384/2013 z 2. decembra 2014, ktorým odmietol dovolanie proti uvedenému rozsudku krajského súdu, uviedol:

„Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny

proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011).

V prejednávanej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len žalovanou zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozhodnutiami súdov nižších stupňov. Dovolací súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí nevykazoval znaky odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovoláním napadnuté rozhodnutie [odôvodnenie ktorého nemožno posudzovať izolovane od odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), lebo prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok], uvádza v primeranom rozsahu skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, obsah odvolania, ako aj právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej.

...

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že i keby dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania, lebo nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nie je vada konania uvedená v § 237 O.s.p.

...

Dovolatel'ka tiež tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (a tiež ním potvrdený prvostupňový rozsudok) spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vtom zmysle, že ho možno uplatniť v procesné prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v ustanovení § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovanej nevyplýva z § 238 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť argumentácie žalovanej o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady vymenované v § 237 O.s.p., odmietol najvyšší súd dovolanie žalovanej ako procesné neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).“

26. Ústavný súd už vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

27. Podľa konštantnej judikatúry úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne ľudskoprávnou medzinárodnou zmluvou. Posúdenie skutkovej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktoré všeobecný súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 17/01). Ústavný súd považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

28. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma (II. ÚS 250/2011).

29. Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (*mutatis mutandis* II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť jednak vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi (I. ÚS 211/2012).

30. Uvedené východiská boli povinné dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní aj všeobecné súdy rozhodujúce v predmetnej veci, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektovali, a to v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013

31. Z citovaného rozsudku krajského súdu je zrejmé, že sa stotožnil s odôvodnením okresného súdu, ktorý poukázal na finančný vklad žalobcu pri nadobúdaní nehnuteľnosti, na zhodnocovaní nehnuteľnosti a na to, že konanie účastníkov, ako aj závery vyplývajúce z výpovedí svedkov mali svedčiť o úmysle založiť podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti. Nad rámec argumentácie okresného súdu zdôraznil, že podľa právneho názoru krajského súdu je možné uzavrieť dohodu o spoluvlastníctve aj samostatne, pred uzatvorením zmluvy o prevode nehnuteľnosti.

32. Krajský súd však neuviedol žiadne relevantné ustanovenia právnych predpisov, ktoré by umožňovali vznik podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti takýmto spôsobom, t. j. ústnou dohodou pred uzatvorením zmluvy o prevode nehnuteľnosti a bez zápisu podielového spoluvlastníctva do katastra nehnuteľností. Odkaz na § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý všeobecne definuje možnosti nadobúdania vlastníckeho práva k veciam, prípadne na § 137 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje pojem „podiel“, na ktoré je navyše poukázané len v rozsudku okresného súdu, nie je v tomto prípade dostatočný vzhľadom na skutočnosť, že predmetom prevodu bola v danom prípade nehnuteľnosť - byt, na nadobudnutie vlastníctva ktorého sa vzťahujú osobitné podmienky [§ 46, § 133 ods. 2, § 588 a nasl. Občianskeho zákonníka, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov]. Právna úprava Slovenskej republiky jednoznačne upravuje podmienky prevodu vlastníckeho práva k bytom, pričom krajský súd sa s podmienkami prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zmluvou v kontexte okolností danej veci vôbec nezaoberal.

Pokiaľ krajský súd vo svojom vyjadrení z 24. augusta 2015 poukazuje na judikatúru, ústavný súd k tejto argumentácii uvádza, že označené súdne rozhodnutia nepredstavujú ustálenú judikatúru týkajúcu sa nadobúdania spoluvlastníckeho podielu k bytu zmluvou.

Uvedené rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sa síce týkajú určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, rozsudok sp. zn. 22 Cdo 1174/2001 z 5. novembra 2002 sa týka návrhu na určenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vzniknutej výstavbou ako vlastníctva k novo vzniknutej veci (t. j. originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti) a druhé označené uznesenie sp. zn. 22 Cdo 1456/2003 z 27. augusta 2003 sa vzťahuje na nadobúdanie podielového spoluvlastníctva k hnutel'ným veciam a vymáhanie peňažných prostriedkov investovaných do nehnuteľnosti. Vzťahujú sa teda na odlišný skutkový a právny stav, ako to je v prerokúvanej veci.

V predmetnej veci na rozdiel od označeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1174/2001 z 5. novembra 2002 nejde o situáciu tzv. originárneho nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ale naopak, o derivatívny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva jeho prevodom od predchádzajúceho vlastníka.

33. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia, vzhľadom na preukázané skutkové okolnosti veci sa javí ako extrémne nelogický záver krajského súdu o úmysle žalobcu stať sa spoluvlastníkom nehnuteľnosti, keď aj samotný žalobca súhlasil s tým, aby sa napriek jeho finančným investíciám výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti stala sťažovateľka, čo potvrdila aj výpoveď svedka [REDACTED], ktorú krajský súd sám uvádza (na s. 7 rozsudku krajského súdu sa uvádza, že svedok vypovedal, že „*kúpna zmluva znela na meno žalovanej, ale žalobca mu to vysvetľoval tak, že má vo výhlade nájomný byt a nemohol by tento kúpiť, lebo by mu nebol pridelený iný nájomný byt v čase, keď sa uzatvárala kúpno-predajná zmluva...*“).

34. Akceptovanie výkladu krajského súdu by v konečnom dôsledku znamenalo, že ktokoľvek, kto poskytol tretej osobe peňažné prostriedky (či už darom, pôžičkou, alebo úverom), aby nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti prevodom, by sa mohol súdnou cestou úspešne domáhať vydania rozhodnutia o jeho spoluvlastníctve k tejto nehnuteľnosti len z tohto titulu. Takýto výklad nielenže nenachádza oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky, ale prieči sa zmyslu a účelu striktnej právnej úpravy nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, bytom derivatívnym spôsobom, písomnou zmluvou, za zákonom ustanovených podmienok a vkladom do katastra nehnuteľností.

Poskytnutie peňažných prostriedkov tretej osobe na nadobudnutie nehnuteľnosti, prípadne zhodnocovanie nehnuteľnosti tretej osoby je zásadne považované za investíciu do cudzieho majetku a môže byť právnym titulom na prípadné vymáhanie poskytnutých prostriedkov ako bezdôvodného obohatenia, zásadne však samo osebe nepredstavuje právny titul na nadobudnutie spoluvlastníctva k nehnuteľnosti.

35. Ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu nie sú dostatočne odôvodnené, pretože krajský súd nezohľadnil všetky okolnosti a špecifiká prerokúvaného prípadu, z namietaného rozsudku krajského súdu nie je zrejmé, akými právnymi predpismi sa súd pri rozhodovaní v merite veci riadil, a vzhľadom na to nie je možné ani zistiť úvahu súdu pri aplikácii zisteného skutkového stavu na relevantnú právnu úpravu.

Krajský súd neposkytol sťažovateľke dostatočnú ochranu jej základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy najmä z toho dôvodu, že interpretoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o nadobúdaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, k bytu, natoľko extrémne, že svojím rozhodnutím vybočil z medzí ústavnosti.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva uvedeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

K namietanému porušeniu základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013

36. Vo vzťahu k zásahu do základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že obsah pojmu majetok tvoria nielen veci, ale aj práva a pohľadávky (m. m. II. ÚS 31/04). Keďže ústavný súd vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu, zaoberal sa aj otázkou, či z tohto porušenia nevyplynul aj zásah do základného práva sťažovateľky vlastníť a pokojne užívať majetok (I. ÚS 640/2014).

37. Pri tomto skúmaní ústavný súd, vychádzajúc z toho, že krajský súd ústavne neakceptovateľným rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu,

dospel k záveru, že tým zasiahol aj do jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. V dôsledku potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu totiž sťažovateľke bola odňatá časť jej majetku, ktorá patrila do jej výlučného vlastníctva. Predmet svojho majetku takto sťažovateľka nemohla pokojne užívať, keďže podľa ústavne neakceptovateľného záveru krajského súdu mala predmetný byt nadobudnúť zmluvou platnej len v časti. Vychádzajúc z týchto záverov, ústavný súd vyslovil aj porušenie základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 82/2013 z 13. júna 2013 (bod 1 výroku nálezu).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 384/2013 z 2. decembra 2014

38. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť, či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010).

39. Ústavný súd už v minulosti konštatoval, že základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemôže všeobecný súd porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m.

II. ÚS 182/2010, III. ÚS 25/2011). Podľa názoru ústavného súdu je postup najvyššieho súdu v sťažovateľkinom prípade v súlade s procesno-právnou úpravou (v danom prípade s Občianskym súdnym poriadkom), keď po zistení, že nie je daný žiaden z dôvodov podľa § 237 a § 238 OSP, dovolací súd napadnutým uznesením sťažovateľkino dovolanie odmietol pre neprípustnosť (III. ÚS 539/2011).

40. Obsahovým základom práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05, I. ÚS 16/2012).

41. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia, pričom spôsob odôvodnenia uznesenia nie je v rozpore so zárukami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu a nemožno mu vyčítať arbitrárnosť. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní nevyhoviel (bod 4 výroku).

III.

42. Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené základné práva, tak zruší takéto rozhodnutie (čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vec môže vrátiť na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V danom prípade na ochranu základného práva sťažovateľky bolo potrebné nielen označené uznesenie krajského súdu zrušiť, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie. V ďalšom postupe bude krajský súd v súlade s § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (bod 2 výroku).

43. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním sťažovateľky ústavným súdom ustanoveným advokátom. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní úhrady trov konania priznal úspešnej sťažovateľke úhradu trov konania vo výške 533,60 € s DPH za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie z 2. februára 2015, podanie z 24. augusta 2015) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2015 predstavuje sumu 139,83 € a režijný paušál 8,39 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania v celkovej sume 444,66 € plus DPH, t. j. celkom 533,60 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

44. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2015